

PRIPOROČILA ZA IZBOLJŠANJE SISTEMSKEGA OKOLJA

V okviru projekta Ozelenjevanje občinskega proračuna, ki ga izvaja Umanotera, Slovenska fundacija za trajnostni razvoj, sofinancira pa ga Ministrstvo za okolje in prostor, so aktivnosti namenjene opolnomočenju lokalnih skupnosti za prispevanje k prehodu v z viri gospodarno in konkurenčno nizkoogljično gospodarstvo in trajnostno družbo z zeleno reformo občinskih proračunov. S promocijo njenih gospodarskih, okoljskih in socialnih učinkov in sodelovanjem s pristojnimi državnimi organi želi projekt tlakovati pot tudi za hitrejše napredovanje zelene javnofinančne reforme na državni ravni ([vladni projekt P3](#)). Kot pilotna občina v projektu sodeluje Občina Ajdovščina.

Uporabo proračunskih mehanizmov za podporo prehodu v nizkoogljično in krožno gospodarstvo smo predstavili v [poročilu Zelena proračunska reforma: politično in zakonodajno ozadje ter primeri iz drugih držav](#).

V letošnjem septembru smo v sodelovanju s Skupnostjo občin Slovenije organizirali [nacionalni posvet Napredne občine Slovenije: lokalnim skupnostim prijazni proračuni z okroglo mizo naprednih slovenskih občin: Kako jim je uspelo in kako bi lahko bile še boljše?](#)

Ob dosedanjem izvajanju tega projekta smo naleteli na področja, kjer vidimo priložnosti za izboljšanje systemskega okolja, da bi lokalne skupnosti lahko še bolj izrabile potencial svojega proračuna za transformativne politične in ekonomske prakse in udeležile kolektivno moč, da nas popeljejo na pot družbeno in okoljsko bolj vzdržnega razvoja. Zato podajamo naslednje pobude:

1. Okrepitev podpore za povezovanje občin in lokalnih/regionalnih akterjev pri izvajanju razvojnih nalog in pripravi regionalnih razvojno-investicijskih projektov

Pobuda naslovljena na: MJU, SVRK, MF

Predlagamo dopolnitev Akcijskega načrta za uresničitev strateških usmeritev, zapisanih v Strategiji razvoja lokalne samouprave v Republiki Sloveniji do leta 2020:

- A. Vzpostavitev podpornega mehanizma (npr. help-desk, VEM točka) za oblikovanje organizacijskih, administrativnih in finančnih rešitev za vzpostavljanje funkcionalnih regij oziroma projektno povezovanje akterjev lokalne samouprave.

Namen podpore je na osnovi dobrega poznavanja virov financiranja, dobrih praks medobčinskega razvojnega sodelovanja ter predmetne zakonodaje:

- skrbeti za informiranje lokalnih deležnikov o virih financiranja, ki so na voljo za velike investicije, ki zahtevajo povezovanje občin (EFSI ipd.), in jih podpirati pri pripravi projektov,
- ob sodelovanju različnih ministrstev in služb oblikovati učinkovite in v okviru zakonodaje izvedljive organizacijske in finančne rešitve,
- multiplicirati rešitve, ki so že izkazale svojo izvedljivost in učinkovitost¹,
- moderirati proces dogovarjanja med deležniki (občinami, agencijami, podjetji ipd.) in jih podpirati pri pripravi dogovorov o sodelovanju oz. vzpostavljanju (obstoječih) organizacijskih oblik medobčinskega povezovanja,

¹ Npr. GOLEA + 23 primorskih občin – pridobljenih 25 MIO EUR za pripravo projektov trajnostne energetike iz programa ELENA

- oblikovanje predlogov za smiselno prilagajanje zakonodaje.

- B. Vzpostavitev učinkovitih državnih finančnih spodbud za vzpostavljanje in delovanje funkcionalnih regij, pri čemer bi morali biti predpogoj za kakršnokoli financiranje jasno zastavljeni razvojni projekti na regionalni ravni.

Utemeljitev:

Ad A:

Boljše, k rešitvam usmerjeno komuniciranje in povezovanje (med različnimi ravni upravljanja, institucijami, sektorji...) je bila z naskokom **najbolj poudarjena potreba lokalnih akterjev za izboljšanje izvajanja razvojnih nalog občin in večjo konkurenčnost pri dostopu do mednarodnih virov razvojnega financiranja** na posvetu *Napredne občine Slovenije: lokalnim skupnostim prijazni proračuni*.

Večina možnosti za pridobitev sredstev iz mednarodnih virov (EFSI, ELENA ipd.) je usmerjena v velike projekte in investicije (vsaj 50 MIO EUR), ki jih posamezne občine zaradi finančnih in kadrovskih omejitev ne morejo pripraviti in izvajati in je povezovanje nujno, če naj Slovenija teh priložnosti ne zapravi.

Ad B:

Finančni instrumenti so najbolj učinkoviti od vseh, ki jih ima na voljo oblast za izvajanje politik. **Razvoj regionalne identitete** je ena od smernic Strategije razvoja lokalne samouprave v Republiki Sloveniji do leta 2020, ki **se ne bo udeležila brez vsebinske in procesne podpore občinam ter prepričljivega subvencioniranja s strani države**.

2. Spodbuda občinam za pripravo strateških dokumentov razvojnega načrtovanja lokalnih skupnosti in vključitev lokalne ravni v državni sistem razvojnega načrtovanja

Pobuda naslovljena na: MJU, Vlado RS, SVRK in MF

Vsebina pobude:

- A. MJU naj v sodelovanju z združenji občin pripravi in izvede kampanjo za promocijo priprave občinskih razvojnih strategij. Vzpostavi naj podporne mehanizme za pripravo kakovostnih analitskih podlag (npr. preko Ciljnih raziskovalnih projektov), seznanjanje s širšimi razvojnimi smernicami (RS, EU, Agenda 2030 OZN) in izvajanje vključujočih procesov.
- B. Vzpostavitev jasnega in preglednega sistema strateško-razvojnega načrtovanja do lokalne ravni: prenova normativne ureditve sistema strateško-razvojnega načrtovanja (Uredbe o dokumentih razvojnega načrtovanja) ter vgraditev načrtovanja na lokalni ravni v hierarhijo oziroma sosledje planskih dokumentov.

Začasno pa:

V proračunski priložnik za pripravo proračunov samoupravnih lokalnih skupnosti za leti 2018 in 2019 naj se poleg podatkov o makroekonomskem okviru vključi tudi povzetek vsebine ključnih dokumentov strateško-razvojnega načrtovanja EU in države do 2020 in dolgoročnejsše globalne smernice (podnebne spremembe, cilji trajnostnega razvoja OZN ipd.).

Utemeljitev:

Ad A:

Na vključujoč način sprejeta strategija razvoja lokalne skupnosti in osredotočenost na nekaj izbranih sinergijskih razvojnih priložnosti vodi k **racionalnosti delovanja javnega sektorja in porabe javnih sredstev** na lokalni ravni in zagotavlja porabo občinskih sredstev za dejanske skupne potrebe.

Ad B:

V veljavnem sistemu strateško-razvojnega načrtovanja se občin ne spodbuja k razvojnemu načrtovanju. Čeprav je priprava proračuna v številnih občinah osrednji proces razvojnega načrtovanja, se tudi proračunski priložnik, ki ga pripravlja Ministrstvo za finance, osredotoča na skladnost z zakonodajo na področju javnih financ, ne vzpostavlja pa vsebinske povezave med razvojnim načrtovanjem na državni, regionalni in lokalni ravni. Pripravljalcem občinskih proračunov ne nalaga, niti jim ne olajšuje upoštevanja vsebine evropskih, državnih in

regionalnih dokumentov razvojnega načrtovanja. V odsotnosti državne razvojne strategije in glede na veliko število strateških dokumentov EU in državnih sektorskih strategij bi pripravljavcem občinskih proračunov koristil uporabniku prijazen vsebinski povzetek relevantnih razvojnih dokumentov. Primeren organ za pripravo takšnega povzetka je SVRK.

Dodatne informacije: Renata Karba, 01 439 7100, renata@umanotera.org, www.umanotera.org.

UMANOTERA
Slovenska fundacija za trajnostni razvoj

Priporočila so bila pripravljena v okviru projekta Ozelenjevanje občinskega proračuna, ki ga izvaja Umanotera, Slovenska fundacija za trajnostni razvoj, sofinancira pa ga Ministrstvo za okolje in prostor. Vsebine, objavljene v zvezi s projektom, ne predstavljajo uradnega stališča Vlade RS.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR